

2019 va fi un an tumultuos din perspectiva impunerii regulilor de concurență

PELI FILIP

Anticipam turarea motoarelor Consiliului Concurenței și nu ar fi o speculație dacă am spune ca am trait un adevarat ”raid aerian”. Ne așteptam la un an tumultuos pentru agenții economici și în 2019, din perspectiva impunerii regulilor de concurența.

Consiliul Concurenței ramâne o autoritate de top care funcționează la standarde europene, cu o activitate care o depășește în unele situații pe cea din cadrul autorităților de concurență din țările vecine.

1. Introducere

Pentru al treilea an la rând, continuăm seria articolelor care încearcă să anticipeze dezvoltările în zona de concurență. Consiliul Concurenței ramâne una dintre cele mai puternice autorități, cu o experiență bogată și un renume format, în special, prin sancțiunile mari aplicate în ultima perioadă. **Anul 2018 a fost unul cu un potențial foarte mare din perspectiva sancțiunilor cumulate, fiind al doilea în topul amenzilor.**

Modul de aplicare a sancțiunilor a urmat principii biblice, fiind sancționați atât agenți economici de talie mare, cât și de talie mică, cei care au recunoscut fapta, cât și cei care nu au recunoscut, atât societăți active pe piețele respective, cât și unele mai puțin active.

Se pot observa atât investigații influențate de acțiuni similare realizate de Comisia Europeană sau de către alte autorități de concurență (energie, comerțul online, distribuția de medicamente), dar și acțiuni cu un pronunțat specific local (spre exemplu, analiza în segmentul sarii industriale sau noua investigație pe piața de ciment).

Prezentăm în cele de mai jos unele tendințe și zone de urmărit în anul 2019. Proiecțiile de mai jos se bazează pe analiza activității Consiliului Concurenței din ultimii ani.

2. Prognoze

A. Investigații de încălcare a legii concurenței

Exista o tendință de creștere a numărului de investigații dacă ne raportăm la ultima perioadă de activitate. Aceasta așteptare are la bază și faptul că mai multe investigații importante au fost finalizate, iar autoritatea are resurse disponibile pentru a demara noi investigații.

Numărul de investigații noi se va situa probabil peste media ultimilor ani (respectiv, preconizăm peste 15 noi

investigații în anul 2019).

La finalul anului 2018, autoritatea de concurență avea în derulare un număr de peste 35 de investigații. De asemenea, în anul 2018, Consiliul Concurenței a finalizat un număr mare de investigații importante, precum cele din domeniul asigurărilor, retailului alimentar, piața plăților și publicității prin SMS, cea privind agențiile de turism sau cele privind licitații publice în diferite sectoare. Spre deosebire de anii anteriori, activitatea decizională a Consiliului Concurenței nu a mai fost concentrată exclusiv în luna decembrie 2018, existând o perioadă mai lungă în care au fost susținute audieri și efectuate deliberări ce au condus la sancțiuni semnificative.

De asemenea, anul 2018 a adus declanșarea de investigații noi, cele mai importante fiind cele de pe piața producției și comercializării cimentului din România, cele de pe piața echipamentelor de protecția muncii, piața imunoglobulinei (unde au avut loc inspecții inopinate simultane în România, Belgia și Italia) sau, chiar, piața ouălor.

La ce să ne așteptăm în anul 2019: Ne așteptăm la o creștere a numărului de sesizări și plângeri, precum și a unor noi investigații declanșate din oficiu. Reputația de care se bucură autoritatea și procedurile finalizate recent vor continua să atragă interesul pentru plângeri și sesizări, o parte dintre acestea transformându-se în noi investigații. Termenul de finalizare al unei investigații va fi redus (ca parte a politicii de eficientizare și pentru a oferi predictibilitate agenților economici investigați), fără, însă, ca media de finalizare a cazurilor să scadă sub 2-3 ani de investigație.

Domeniile cheie ale activității economice vor fi principalele vizate, în special domeniul financiar, piața de energie, comerțul online și domeniul farmaceutic. Sunt de așteptat demersuri și analize ale autorității în aceste segmente.

B. Investigații sectoriale

Investigațiile sectoriale au fost și rămân mijlocul cel mai eficient de a cunoaște o piață de către autoritatea de concurență. Mecanismul folosit destul de des de Comisia Europeană a fost preluat și la nivel național existând o tendință de creștere a numărului de investigații sectoriale.

În anul 2018 a fost declanșată o investigație sectorială pe piața de producție și comercializare a medicamentelor eliberate fără prescripție medicală și a suplimentelor alimentare. Așteptarea este ca din cadrul acestei investigații vor rezulta propuneri de modificare a reglementărilor existente (eventual pe zona de suplimente alimentare) și chiar unele investigații privind posibile încălcări ale Legii concurenței.

La ce să ne așteptăm în anul 2019: În anul 2019 ne așteptăm la păstrarea tendințelor de cunoaștere a unor segmente de piață în special cele care privesc noi tehnologii sau inovații. De asemenea, ne așteptăm ca sectorul IT precum și cel privind serviciile financiare să rămână în vizorul autorității de concurență. În plus, sectoarele cu impact asupra populației (energie electrică, gaze naturale, carburanți, medicamente, comerț online) vor prezenta un interes crescut de analiză din partea Consiliului Concurenței.

C. Sancțiuni

Sistemul sancționator aplicabil în România în materie de concurență permite sancțiuni de până la 10 % din cifra de afaceri din anul anterior sancțiunii. Dacă în anul 2016, Consiliul Concurenței a aplicat amenzi în suma de 68.438.985,74 lei (15,20 milioane de euro), iar în anul 2017, cuantumul amenzilor aplicat de către Consiliul Concurenței a crescut substanțial, ridicându-se la 123.110.219 lei (27,35 milioane euro), anul 2018 a adus o creștere exponențială a amenzilor aplicate. Fără a face un calcul al tuturor cazurilor și raportându-ne exclusiv la cele mai mari amenzi aplicate Consiliul Concurenței a reușit performanța de a "genera" peste 90 de milioane de Euro din amenzi (cel mai productiv an fiind cel în care au fost sancționate societățile petroliere în cazul Eco

Premium).

La ce sa ne așteptam în anul 2019: Anul 2018 a depășit așteptările privind creșterea valorii sancțiunilor impuse (acest lucru datorându-se atât unui număr mai mare de cazuri finalizate, cât și de creșterea severității amenzilor aplicate). Este de așteptat ca valoarea amenzilor să se mențină la un nivel ridicat și în anul 2019, în special ținând cont de faptul că mai sunt investigații de amploare care se apropie de final. În plus, creșterea procentului de amendă aplicat societăților investigate pare un proces ireversibil, acest lucru afectând serios piețele unde vor fi aplicate sancțiuni (de exemplu, unele societăți vor fi în imposibilitate de plată sau altele vor stopa investiții importante pentru a putea face față sancțiunilor). De asemenea, existența unui nivel ridicat al amenzilor va crește presiunea pe societățile investigate să dea curs unor discuții ce includ și recunoașterea faptelor.

D. Concentrarile economice

Anul 2018 a fost unul foarte bun pentru operațiunile de fuziuni și achiziții. Consiliul Concurenței a analizat un număr de concentrări economice în linii similare față de ultimii doi ani. Cu toate acestea, atractivitatea pieței din România are loc de creștere, dar numărul de concentrări economice va depinde foarte mult de contextul economic local și de evitarea derapajelor legislative.

Sunt unele elemente cheie care ies în evidență în anul 2018 în materie de concentrări economice:

- durata medie a unei proceduri simplificate de autorizare a unei concentrări economice se reduce spre pragul de 60 de zile calendaristice ceea ce reprezintă o îmbunătățire a modului de lucru al Consiliului Concurenței.
- a continuat impunerea de angajamente în situația în care, urmare a concentrării economice, s-ar fi ajuns la consolidarea sau crearea unei poziții dominante pe anumite segmente de piață. Un caz foarte interesant este cel privind operațiunea prin care se ajungea la Unilever South Central Europe SA a preluat compania Betty Ice SRL, caz în care angajamentele au privit retragerea de către Unilever a unui număr de peste 3.000 de vitrine frigorifice amplasate în spațiile partenerilor Unilever sau Betty Ice din segmentul comerțului tradițional. Cu toate acestea, Consiliul Concurenței a permis o consolidare în jurul pragului de 40% pe piața de comercializare de înghețată.
- au fost situații în care părțile au renunțat la operațiunile notificate ca urmare a unor îngrijorări de natură concurențiale exprimate cu privire la respectiva operațiune. Spre exemplu, în cazul intenției de preluare a Brikston Construction Solutions SA de către Wienerberger AG, părțile au renunțat ulterior la această operațiune la aproximativ 6 luni de la momentul notificării, după ce Consiliul Concurenței a anunțat că a declansat o investigație privind această achiziție, motivând că aceasta este „susceptibilă” să creeze obstacole semnificative în calea concurenței prin crearea unei poziții dominante pe piața producerii și comercializării de cărămizi și blocuri ceramice.

La ce sa ne așteptam în anul 2019: Este de așteptat ca numărul de operațiuni analizate de către Consiliul Concurenței să se mențină în anul 2019 sau să manifeste o ușoară scădere în a doua parte a anului. Aceasta tendință de scădere ar putea fi influențată de contextul economic local și de unele măsuri financiar-fiscale.

E. Inspecții inopinate

În anul 2018, Consiliul Concurenței a continuat să utilizeze instrumentul de inspecții inopinate. De asemenea, inspecțiile de tip forensic au rămas atractive pentru autoritate.

La ce sa ne așteptam în anul 2019: Deși este dificil de estimat dacă numărul inspecțiilor inopinate va crește, este de așteptat că acestea să rămână principalul mijloc de colectare de informații de către autoritatea de concurență. De asemenea, complexitatea acestor proceduri necesită pregătire specială, abordarea inspecțiilor inopinate rămânând un subiect important în orice program de conformare cu regulile de concurență. În plus, ne așteptăm ca procedurile forensic să își pastreze un procent ridicat de incidență și să continue să fie utilizate ca mod de colectare a datelor.

F. Atacarea deciziilor Consiliului Concurenței

În anul 2017 s-a înregistrat o creștere ușoară de aproximativ 9% (189 de dosare, față de 173) față de anul 2016 și în anul 2018 contestarea deciziilor autorității a crescut.

La ce sa ne așteptăm în anul 2019: Tendința de creștere a numărului de dosare este una normală în anul 2019 ținând cont de numărul ridicat de decizii cu sancțiuni importante emise în anul 2018. Este de așteptat să avem unele decizii în fața Curții de Apel București care vor fi importante privind modul în care instanțele analizează modalitatea de stabilire a cuantumului amenzilor prin raportare la principiul proporționalității.